

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Ради Оператора
системи електронних платежів
Національного банку України,
протокол від 27 березня 2024 року № 21

**Система електронних платежів
Національного банку України
(версія СЕП-4.1).**

**Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022,
спільні для всіх інструментів**

**Частина 1. Загальні поняття та домовленості
Додаток. Застосування до миттєвого переказу СЕП**

Версія 1.0

на 9 аркушах

2024

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

B/57-0001/39968
від 02.04.2024 19:27

ІСТОРІЯ ЗМІН

Дата	Версія	Опис
Березень 2024	1.0	

СКЛАЛИ

Назва підрозділу	ПІБ
Департамент інформаційних технологій Управління розроблення банківських інформаційних систем	Грибанов О.С. Михайлова В.В.

УЗГОДЖЕНО

Назва підрозділу	Посада	ПІБ
Департамент інформаційних технологій	Директор	Нагорнюк В.В.

Зміст

1. Загальні відомості	3
2. Місце миттєвого переказу СЕП в платіжній інфраструктурі Національного банку	3
3. Терміни, означення, скорочення.....	4
4. Структура участі в МП СЕП та роль посередників	6
4.1. Внутрішньобанківський миттєвий переказ	7
4.2. Роль і права Посередників.....	8
5. Організаційні питання	8
6. Параметри взаємодії учасника з ЦОСЕП за технологією миттєвого переказу СЕП.....	9

1. Загальні відомості

У даному документі наводиться загальна інформація, потрібна учасникам СЕП для реалізації миттєвого переказу СЕП у СЕП версії 4.1 і вище. Поняття, принципи і домовленості, викладені в даному документі, застосовуються у всіх функціональних описах, специфікаціях і додатках до них, що описують імплементацію миттєвого переказу в СЕП з використанням стандарту ISO 20022.

2. Місце миттєвого переказу СЕП в платіжній інфраструктурі Національного банку

Миттєві перекази реалізуються в складі системи електронних платежів Національного банку України (СЕП).

Безпосередньо до функціоналу миттєвого переказу СЕП (далі – МП СЕП) входить виконання миттєвого переказу шляхом обміну між учасниками і ЦОСЕП повідомленнями миттєвого переказу СЕП (*pacs.008*, *pacs.028*, *pacs.002*). Зазначений функціонал реалізовано за технологією, визначеною в документі «Система електронних платежів Національного банку України (версія СЕП-4.1). Технологія і формати обміну повідомленнями між учасниками і ЦОСЕП. Реалізація миттєвого переказу СЕП».

До нових сервісних функцій, необхідних для виконання миттєвого переказу СЕП, належить:

- отримання нормативно-довідкової інформації СЕП щодо учасників миттєвого переказу СЕП;
- перерозподіл ліквідності учасників СЕП (розподіл наявних коштів на частини, призначені для виконання кредитового переказу і миттєвого переказу).

Крім того, низка повідомлень ISO 20022, реалізованих у СЕП-4.0, поширюється також на їх застосування до миттєвого переказу СЕП, наприклад, управління рахунками, отримання виписок тощо.

Зазначені сервісні функції реалізовано у вигляді доопрацювання повідомлень, реалізованих у СЕП-4.0, зі збереженням реалізованої в СЕП-4.0 технології обміну повідомленнями між учасниками СЕП і ЦОСЕП, визначеної документом ««Система електронних платежів Національного банку України (шифр СЕП-4). Технологія і формати обміну повідомленнями між учасниками і ЦОСЕП»».

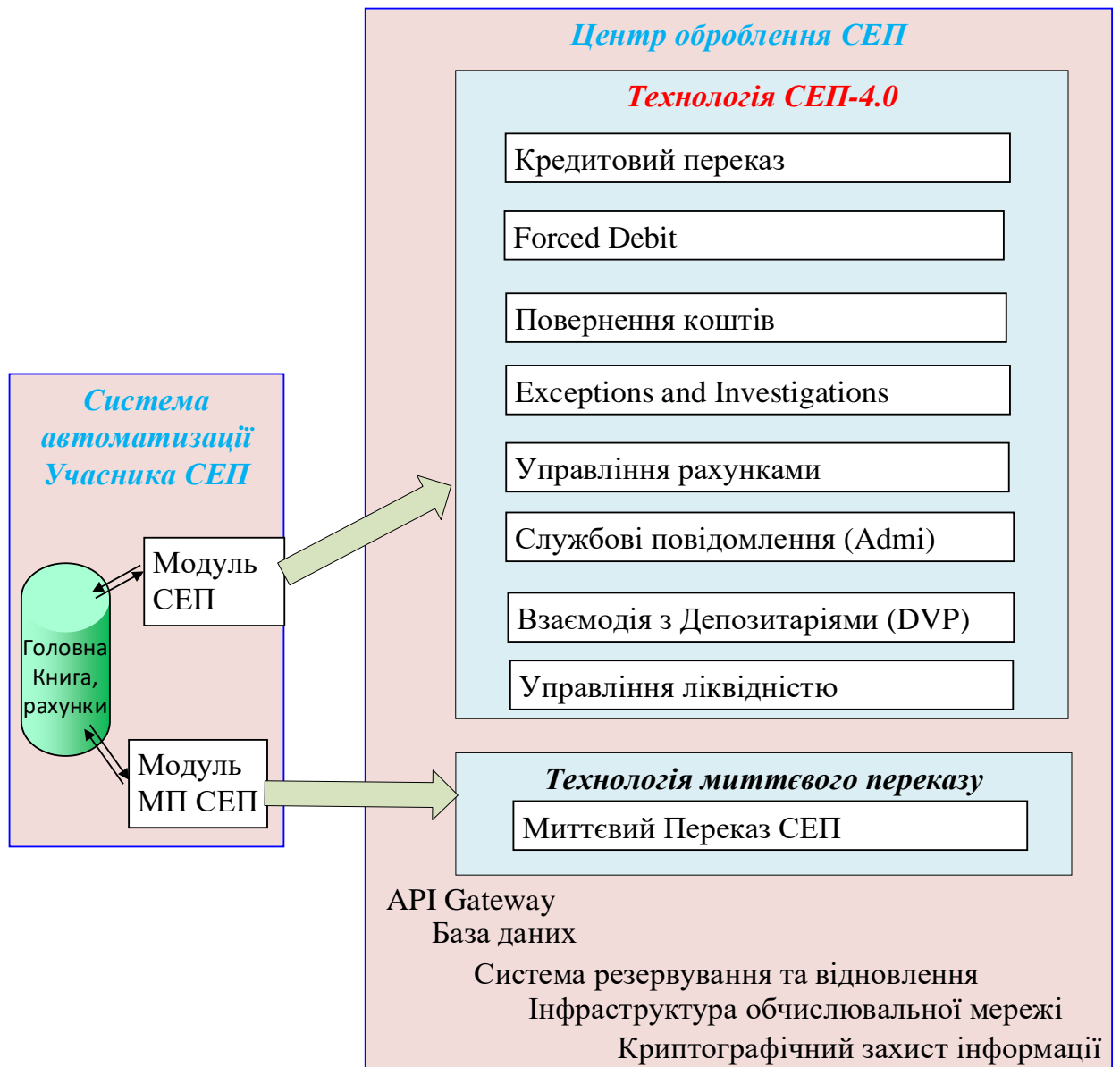
ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/39968
від 02.04.2024 19:27

3. Терміни, означення, скорочення

У цьому розділі наводяться основні терміни і скорочення, які використовуються в комплекті документації щодо впровадження миттєвого переказу СЕП.

Скорочення	Повна назва	Означення поняття або посилання на документ, в якому його подано
КП	кредитовий переказ	Інструмент безготівкових розрахунків ISO Credit Transfer, визначений в документі «Імплементация стандарту ISO 20022 В УКРАЇНІ. Кредитовий переказ на базі міжнародного стандарту ISO 20022»

Скорочення	Повна назва	Означення поняття або посилання на документ, в якому його подано
МП СЕП	миттєвий переказ СЕП	Кредитовий переказ, що виконується в СЕП миттєво відповідно до міжнародної платіжної схеми SEPA Instant Credit Transfer scheme (SCT Inst) Відрізняється від КП тим, що: – для його здійснення потрібно, щоб Агент отримувача підтвердив згоду на проведення цього переказу, тобто на зарахування коштів на рахунок вказаного Отримувача; – Агент платника на запит про проведення МП СЕП негайно отримує відповідь про його виконання або відхилення.
Учасник МП СЕП	Учасник МП СЕП	Учасник СЕП, який надає платіжні послуги щодо можливості здійснення користувачами миттєвого переказу СЕП
ASPSP-МП	ASPSP, що надає послуги миттєвого переказу	Небанківський надавач платіжних послуг (ASPSP), який не є учасником СЕП і здійснює міжбанківський переказ через розрахунковий рахунок, відкритий в обслуговуючому банку (див. «Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022, спільні для всіх інструментів. Частина 4. Обслуговування небанківських надавачів платіжних послуг у СЕП» і додаток до нього «Застосування до миттєвого переказу СЕП»), і який надає платіжні послуги щодо можливості здійснення користувачами миттєвого переказу СЕП
ТКРМП	Технічний рахунок учасника в ЦОСЕП для відображення миттєвого переказу СЕП	див. «Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022, спільні для всіх інструментів. Частина 6. Управління рахунками. Функціональний опис. Додаток. Застосування до миттєвого переказу СЕП» (далі – "Управління рахунками. Функціональний опис")
ТРФМП	Технічний рахунок філії в ЦОСЕП для відображення миттєвого переказу СЕП	див. Управління рахунками. Функціональний опис
граничний час виконання	Граничний час виконання платежу	Максимальна допустима тривалість часу, за який має бути виконаний миттєвий переказ СЕП із урахуванням усіх етапів ланцюгу проходження миттєвого переказу СЕП.
граничний час завершення	Граничний час завершення миттєвого переказу СЕП	Максимальна допустима тривалість часу, після вичерпання якого Агент, у разі відсутності зворотного зв'язку від ЦОСЕП «про статус миттєвого переказу СЕП», має вживати заходів щодо з'ясування статусу МП СЕП.
–	Максимальна сума миттєвого переказу СЕП	Максимальна допустима сума однієї платіжної інструкції на миттєвий переказ СЕП (визначатиметься нормативно-правовими актами)

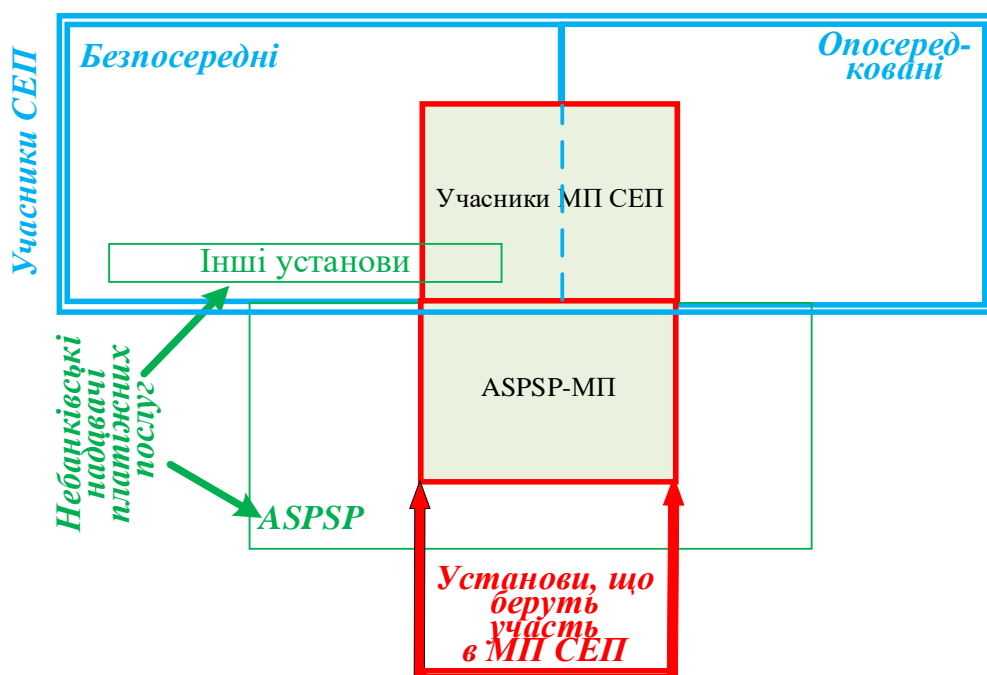
Скорочення	Повна назва	Означення поняття або посилання на документ, в якому його подано
модуль МП СЕП	Модуль миттєвого переказу СЕП	складова системи автоматизації / ВМС безпосереднього учасника СЕП, що взаємодіє з ЦОСЕП для виконання миттєвого переказу СЕП
–	Одноіменні реквізити	реквізити повідомлень ISO 20022, які в повідомленнях одного типу (<i>рас.008, рас.002</i>) для кредитового переказу і для миттєвого переказу СЕП мають однакові назви і однакові найменування тегів в XSD-схемі
–	Мітка часу	реквізит платіжної інструкції МП СЕП, який визначає момент часу її надходження від Платника до Агента платника. Від цього моменту починається відлік граничного часу виконання платежу

4. Структура участі в МП СЕП та роль посередників

Необхідною умовою участі фінансової установи (банківської установи або небанківського надавача платіжних послуг) у виконанні миттєвого переказу через СЕП є її участь у виконанні міжбанківського переказу через СЕП. Тобто:

- банківська установа має бути учасником СЕП;
- небанківський надавач платіжних послуг може:
 - або бути учасником СЕП і відповідно міститися в Довіднику учасників СЕП;
 - або не бути учасником СЕП і виконувати міжбанківські розрахунки в СЕП через розрахунковий рахунок в обслуговуючому банку згідно з розділом XIV Інструкції про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті, затвердженій Постановою Правління Національного банку України № 16 від 03.03.2023 (зі змінами), і відповідно міститися в Довіднику ASPSP.

Небанківський надавач платіжних послуг, який є учасником СЕП, розглядається як «учасник СЕП-інша установа» і відповідно в разі участі його у миттєвому переказі СЕП – як «учасник МП СЕП-інша установа». Термін "ASPSP" в документації до СЕП до нього не застосовується.

ASPSP, яка не є учасником СЕП і виконує міжбанківські розрахунки в СЕП через Розрахунковий рахунок в банку, може виконувати миттєві перекази СЕП також виключно через Розрахунковий рахунок в цьому самому банку. Для таких ASPSP в документації до СЕП вводиться назва ASPSP-МП.

Відповідно в нормативно-довідковій інформації СЕП запроваджено довідники:

- учасників МП СЕП (Довідник учасників МП СЕП);
- ASPSP, що беруть участь у виконанні МП СЕП (Довідник ASPSP-МП)

Якщо учасник МП СЕП працює в СЕП за консолідованим кореспондентським рахунком, то порядок роботи за відповідною моделлю поширюється на виконання миттєвого переказу СЕП.

На першому етапі розроблення і впровадження МП СЕП у досвідно-промислову експлуатацію участь у МП СЕП з боку учасників СЕП є добровільною залежно від їх готовності та бізнес-потреб. Кінцевою метою впровадження МП СЕП є участь у МП СЕП всіх учасників СЕП.

4.1. Внутрішньобанківський миттєвий переказ

Якщо:

- **Агент платника (Debtor Agent)** і **Агент Отримувача (Creditor Agent)** збігаються,
- або вони є учасниками однієї й тієї самої ВМС,
- або один з них є ASPSP-МП, що обслуговується в тому самому учаснику МП СЕП / в учаснику тієї самої ВМС, що й другий з них,

то повідомлення миттєвого переказу передається всередині Агента або всередині ВМС і в ЦОСЕП не повинне надходити. Це означає, що Агент, який є учасником МП СЕП, має організувати в своїй системі автоматизації (а власник ВМС – у ВМС) оброблення внутрішньобанківських миттєвих переказів, яке з точки зору клієнта виглядатиме однаково з виконанням миттєвого переказу через СЕП.

4.2. Роль і права Посередників

У ланцюгу проходження миттєвого переказу СЕП наявні Агенти-посередники:

- для філії 3 моделі – головний банк ВМС;
- для ASPSP-МП – банк, в якому відкрито Розрахунковий рахунок.

Відповідним чином мають бути заповнені реквізити *pacs.008*, що визначають ланцюг проходження миттєвого переказу СЕП.

Зокрема, у випадку централізованої БД ВМС може не відбуватися фізичного передавання повідомлень між Головним банком-Посередником і філією-Агентом платника/отримувача, ВМС формує повідомлення МП СЕП безпосередньо з централізованої БД. Проте і в цьому разі у реквізитах *pacs.008* має бути відображений ланцюг проходження платежу «від філії через головний банк», тобто Агент платника/отримувача і Інструктуючий/Проінструктований агент мають бути відображені в окремих реквізитах.

Посередник і Агент платника/отримувача, який через нього працює, самостійно визначають технологію і порядок обміну повідомленнями МП СЕП між собою з забезпеченням передавання до Агента платника/отримувача всієї інформації МП СЕП та інших повідомлень СЕП, потрібних для виконання МП СЕП та пов'язаних з цим функцій.

Під час обміну повідомленнями МП СЕП між Агентом платника/отримувача і ЦОСЕП Посередник:

- зобов'язаний перевіряти валідність повідомлень з технічної точки зору та щодо можливості передавання на наступну ланку за ланцюгом учасників МП СЕП, у разі відхилення повідомлень формувати відповідні технічні/статусні повідомлення для відправника відхиленого повідомлення;
- не має права приймати змістовних рішень щодо приймання або відхилення платіжних інструкцій (наприклад, щодо можливості зарахування миттєвого переказу СЕП на рахунок Отримувача);
- зобов'язаний відображати миттєві перекази СЕП на рахунках Агентів, які через нього працюють, у своїй САБ/ВМС;
- зобов'язаний виконувати відповідні звіряння з підсумковою інформацією, що надходить від ЦОСЕП;
- веде облік виконаних МП СЕП, потрібний для подальшого розподілу оплати за послуги СЕП між самим Посередником і Агентом платника/отримувача.

5. Організаційні питання

Департамент інформаційних технологій НБУ здійснює обслуговування функціоналу МП СЕП у складі обслуговування СЕП.

Служба експлуатації СЕП здійснює консультативну підтримку учасників МП СЕП як окремих випадок підтримки учасників СЕП.

Стенд функціоналу МП СЕП є складовою стенду СЕП в Департаменті інформаційних технологій НБУ.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000

Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/39968
від 02.04.2024 19:27

Якщо треба довести до учасників СЕП якусь інформацію стосовно МП СЕП (наприклад, щодо особливостей регламенту роботи наприкінці банківського року, блокування окремих учасників тощо), то НБУ надсилає її всім учасникам СЕП без аналізу того, чи беруть ці учасники участь у МП СЕП.

6. Параметри взаємодії учасника з ЦОСЕП за технологією миттєвого переказу СЕП

Параметр	Потрібні налаштування в СА / ВМС
<i>Формування повідомлень</i>	
Максимальна сума миттєвого переказу СЕП	Так
Граничний час виконання платежу	Так
<i>Зв'язок Учасників з ЦОСЕП</i>	
URL сервісу МП СЕП ЦОСЕП	Так
Посилання на WSDL-схеми даних повідомлень МП СЕП ЦОСЕП	Так
URL сервісу ір-адрес Учасників	Так
<i>Зв'язок ЦОСЕП з Учасниками</i>	
URL сервісу МП СЕП Учасників	https://xxx.xxx.xxx.xxx:8028/sep41cred
Посилання на WSDL-схеми даних повідомлень МП СЕП Учасників	На API Gateway ЦОСЕП

